

Aşılar: Güvenlik ve Kimler İçin

(13/07/2021 tarihine kadar olan düzenleme)

Aşıların güvenliği ve korunması

Korona aşıları diğer ilaçlar için yapılan aynı yasal düzenlemeler çerçevesinde üretilmiştir. Aşı sayesinde koronavirüsten dolayı hasta olmazsınız. Mevcut korona aşıları jelatin içermez. Hangi aşığı yaptırmak istediğinizi seçme imkânınız bulunmuyor.

Aşı yaptırmak için 2 önemli neden

1. Aşı sayesinde koronadan dolayı hasta olmazsınız. Aşı, vücudunuzun bağışıklık sistemini harekete geçirerek antikör üretmesini sağlar. Her aşı faydalıdır ve güvenlik, güvenilirlik ve kalite açısından sıkı denetim altında üretilmiştir.
2. Grup bağışıklığı: Belçika'da insanların %70'i aşı yaptırdığı takdirde virüs daha yavaş yayılır. Bu durumda tüm insanlar korunmuş olur.

Mevcut korona aşıları hakkında daha fazla bilgi için: [beschikbare coronavaccins](#).

Korona aşıları güvenlidir

Korona aşıları diğer ilaçlar için yapılan aynı yasal düzenlemeler çerçevesinde üretilmiştir.

Hepsinde aynı ilaç kalitesi, güvenlik ve işlevlik mevcuttur.

Aşı üretimi aşağıdaki adımlar uygulanarak gerçekleşir:

1. İlaç üreticisi aşının kalitesini aşının saflığı, madde öğeleri ve üretim aşaması konularında sıkı testler uygular.
2. Avrupa İlaç Ajansı (EMA) ve AB/AB Ekonomi Birliği ülkelerindeki kural belirleyiciler aşıları bilimsel açıdan değerlendirirler.
3. Aşı üreticisi aşının işlevini laboratuvar araştırmalarında ve deney hayvanlar üzerinde test ederler.
4. Bu testler olumlu sonuçlandığında, (gönüllü) insanlar üzerinde aşı test edilir:

- 3 klinik aşamada ve her defasında daha kalabalık katılımcı sayısı üzerinde test edilir.
- Önceden belirlenmiş prosedür ve kurallar:
 - Kural belirleyicilerin denetimleriyle,
 - Sağlık Etik Komisyonunun onayıyla gerçekleşir.

5. Test programı sonuçlandırıldığında üretici firma sonuçları Avrupa İlaç Ajansı (EMA) sunar. EMA, aşının fayda oranının risk oranına göre daha fazla olduğu bilimsel açıdan kanıtlanmasından sonra aşuya onay verir.

mRNA-aşuları DNA'nızı değiştirmez

Yapılan araştırmalar aşılarında bulunan genetik maddelerin DNA'mız içerisine girmediğini kanıtlamaktadır. Aşı, işlevini faydalı bir şekilde gerçekleştirdikten sonra vücut içerisinde doğal yollarla çözünür. mRNA ile işlev gören aşular mevcut, ancak:

- Bu kendi DNA'nıza yanaşmaz.
- Bu insan DNA'sından o kadar farklı olduğundan, DNA yakınına gelse dahi bir şey fark etmez.
- mRNA çok dayanıklı değildir: vücudunuz içerisine girdikten 10 saat sonra hücreleriniz içerisinde çözünür.
- Bu teknoloji yeni olduğundan güvenlidir. RNA aşuları üzerinde 20 yıldır kanser, ebola ve kuduz (rabies) hastalıklarına karşı araştırma yapılmaktadır.

Uzun süre içerisindeki yan etkileri

Bilim dünyasının 200 yıldır aşı konusunda tecrübesi bulunmaktadır. Büyük problemlerin sıkça ilk haftalarda görüldüğünü bilmekteler. Bu süreyi aşmış bulunuyoruz. Aşuyu yaptırdıktan aylar veya yıllar sonra ağır yan etkisini hissetme ihtimaliniz az.

Buna rağmen bu ihtimalin tamamen olmayacağını söyleyemeyiz. Bu sadece korona aşısı için değil, tüm aşular ve ilaçlar için de geçerli. Bu yüzden aşular ve ilaçlar onaylandıktan sonra da iyi şekilde takip edilir. Ayriyeten korona aşısı için özel güvenlik sistemi kuruldu. Bu şekilde gerekli olduğunda hızlı bir şekilde müdahale ederler.

Diğer aşuların üretimi ile arasındaki fark

1. Korona aşısının üretimi ve onaylanmasına, halk sağlığının acil ihtiyacı olmasından dolayı her açıdan öncelik tanındı ve daha hızlı bir şekilde gelişti.

2. Aşı üretiminin farklı evrelerinin birbirleriyle çakışmasına müsaade edildi. Bu şekilde 3'üncü evre ile 2'nci evre aynı anda başlayabildi.
- 2.

Bu durum aşının daha az güvenli olduğu anlamına gelmez:

- Geniş bir kitle üzerinde test yapıldı.
- Avrupa İlaç Ajansı (EMA):
 - uzmanlardan oluşan özel bir kurul oluşturdu
 - korona prosedürüne öncelik tanıdı, bu şekilde daha hızlı bir değerlendirme ve güvenilir bilimsel tavsiyede bulunuldu

Daha çok bulaşıcı varyantlarının bulaşmasına karşı korunma

Virüsler mutasyon geçirirler

Bu, virüsteki genetik maddenin değiştiği anlamına gelir. Bunun gerçekleşme hızı virüsten virüse farklıdır.

Mutasyon, aşının virüse karşı faydası üzerinde her zaman etkili olmaz

Pfizer aşısının laboratuvar bilgileri, aşı sayesinde vücutta üretilen antikorların İngiliz covid varyantlarını da nötralize ettiğini belirtmekte.

Bazı aşilar yapıldıktan yıllar sonrasına kadar sizi korur

Kızamık ve kızamıkçık aşılarını bir düşünün. Grip gibi virüsler düzenli olarak mutasyon geçirirler. Aşı üreticileri her yıl aşının bileşenlerinin uyarlamalarını yapmak zorundalar. Bu şekilde aşının faydası devam eder.

Bilim insanları şu hususları takip ederler:

- koronavirüsün zamanla mutasyon geçirip geçirmediğine,
- aşının insanları yeni varyantlarına karşı koruyup korumadığına.

Koşer ve helal

Mevcut korona aşıları içerisinde jelatin bulunmaz.

Jelatin domuz artığından elde edilen bir tür proteindir. Yahudiler ve Müslümanlar domuz eti yemezler.

Her iki inançta aşının jelatin içermesi halinde bile aşağıdaki nedenlerden dolayı aşının yapılmasına müsaade etmektedir:

- Yahudiler için: aşı ağızdan alınmadığından dolayı.
- Müslümanlar için: jelatin işlendiğinden saf olarak kabul edilmediğinden dolayı.

Aşılar arasında tercih yapmak

Hangi aşığı yaptıracağınızı kendiniz seçemezsiniz

İsminiz bir şifreyle bağlanmıştır. Bu şifre de sizin için uygun olan aşı türüyle bağlantılıdır.

Çoğu aşı türü iki doz olarak yapılır

Çoğu aşı, aralarında 3 ile 5 hafta süre farkıyla 2 doz olarak yapılır. AstraZenica aşısını mı olacaksınız? O halde ikinci dozu 8 ile 12 hafta sonra yaptıracaksınız. Janssen aşısı 1 dozdan oluşuyor.

2'nci aşınız aynı birinci doz aşınız gibi yapılır

Aşı merkezlerinde herkese aynı türden iki doz aşı yapabilmek için yeteri kadar aşı bulunmaktadır. Her aşı isim ve kod ile [Vaccinnet](#) ağında kayıt altında tutulur. Bu şekilde 2'inci doz aşınız doğru yapılır.

Bulantı, ateş, baş ağrısı, kas ağrısı

Aşı yaptırdıktan kısa süre sonra bazen ateş, kas ağrısı veya baş ağrısı gibi yan etkiler görülebilir. Ya da mide bulantısı hissedebilirsiniz. Bu, vücudun dıştan gelen bir etkiye karşı gösterdiği normal bir tepkidir. Bu yan etkiler en çok birkaç gün sürer. Daha uzun sürmesi halinde aile hekiminizle iletişime geçin.

Aşıdan yaptırdıktan hemen sonra bir süre dinlenme alanına alınırsınız. Burada 15 dakika beklemek zorundasınız. Aşıdan sonra nadiren görülen şiddetli bir tepki oluşursa sağlık personeli hemen tıbbi yardım hizmeti sunar.

Kimler aşı yaptırabilir ya da yaptıramaz

Hamile bayanlar veya hamile kalmak isteyen bayanlar aşı yaptırabilirler. Ciddi veya uzun süreli hasta olanlar hariç, diğer hasta olanların aşılarını ertelemeleri daha doğru olur. Risk hastalığı taşıyanlara öncelik tanınır.

Hamileyseniz veya yakın zamanda hamile kalmak istiyorsanız

Hamile olanların aşı yaptırmaları tavsiye edilir.

Yüksek Sağlık Kurulu, hamileliğin hangi aşamasında olunursa olunsun, hamile bayanların aşı yaptırmalarını şiddetle tavsiye etmektedir. Hamile bayanların COVID-19'a yakalanmaları halinde ağır hastalanma ihtimalleri yüksektir ve bebek için sağlık riski taşıyan bir prematüre doğum ihtimali bulunmaktadır. Bu bayanlar 4 mayıstan itibaren kendilerine öncelikli olarak mRNA aşısı yaptırabilirler.

Hamile kalmak istiyorsanız aşı yaptırmanız şiddetle tavsiye edilir.

Bebek mi emziriyorsunuz

Korona aşısı yaptırabilirsiniz

Emzirmeye ara vermeniz gerekmiyor.

Hastaysanız

Eğer hastaysanız aşı yaptırmamanız daha iyi olur.

Aşınızı iyileştikten 2 hafta sonrasına erteleyin.

Eğer ciddi ve uzun süreli hastaysanız aşı yaptırmanız daha iyi olur

Aşı, virüsün sebep olabileceği ciddi komplikasyonlar ortaya çıkarabilir.

Tereddüt ediyorsanız

Doktorunuza danışın.

Koronavirüse yakalandıysanız

Eğer hastaysanız aşı olmamanız daha iyi olur.

Şikayetleriniz olmasa bile aşı olmayın. Aşınızı pozitif test sonucunuzu aldıktan sonra iki hafta ileriye erteleyin.

Kronik bir hastalığınız varsa

Eğer kronik bir hastalığınız varsa aşı yaptırmanız daha iyi olur.

Eğer koronavirüse yakalanırsanız ciddi hastalık belirtileri görülebilir. Aşılar kronik hastalar üzerinde de test edildi.

Kanserseniz veya kanser geçirdiyse

Eğer kanser hastalığı geçirdiyse aşı yaptırabilirsiniz.

Eğer kanser tedavisi görüyorsanız da aşı yaptırabilirsiniz

Onkolog ile veya tedavi sürecinizi takip eden doktorunuz ile aşınızı ne zaman yaptırmanızın uygun olacağını konuşun. Bu, aşının en etkili derecede fayda gösterebilmesi için gereklidir.

Risk hastasıysanız

Risk hastası olarak korona aşısı için size öncelik tanınır

Eğer koronavirüse yakalanırsanız ciddi hastalık belirtileri görülebilir. Risk hastalarına Flaman Hükümet tarafından aşı merkezlerine gitmeleri için davet gönderilir.

Eğer aşağıda belirtilen hastalıkların birisi sizde varsa risk hastası sayılırsınız:

- 45 ile 64 yaş arası kronik solunum hastalığı olan hastaları kapsamaktadır:
 - kronik solunum yolu hastalığı
 - kronik kalp ve damar hastalıkları
 - obezite
 - şeker hastalığı
 - kronik sinir hastalığı
 - demans
 - kanser (tümörlü)
 - yüksek tansiyon

- 18 ile 64 yaşa arası hastaları kapsar:
 - kronik böbrek hastalığı
 - kronik akciğer hastalığı
 - hematolojik kanser (lösemi gibi)
 - Down sendromu
 - organ nakil hastaları (bekleme sırasında olanlar dahil)
 - bağışıklık sistemi bozukluğu
 - hiv
 - nadir görülen bir hastalık

Sağlık Sigortası kurumlarında bu hastalıklara sahip olan kişiler hakkında yeteri kadar bilgi bulunmaktadır. Bu bilgilere ev doktorları da ilavede bulunacaklar ve bu şekilde bir liste düzenlenecek.

Farklı hastalıklar arasında ayırım yapılmayacaktır. Her hastalık aynı ciddiyette kabul edilecek. Davetler yaşa göre gönderilecek ve yaşlılardan gençlere doğru başlanacaktır.

Bir alerjiniz varsa

Daha önce yaptırmış olduğunuz bir aşıdan sonra anında veya ciddi bir alerjik reaksiyon gösterdiniz mi veya içmiş olduğunuz bir ilaçtan sonra acil sağlık müdahalesi yapılması gerekli oldu mu? Bunu mutlaka doktorunuzla konuşun.

Doktorunuz alerjik durumunuzu değerlendirir ve gerekli görürse size bir alerji doktorunu sevk eder ya da bir aşı merkezine yönlendirir.

Başka maddelere karşı alerji problem olmaz

- Aşılarda koruyucu madde bulunmaz.
- Aşının içerisinde bulunduğu ampulün kapağı lateksten yapılmı değil.

Aşağıdaki durumlardan birisi söz konusu olduğunda aşınızı erteleyin:

Yüksek ateşli veya ateşsiz hastalık belirtileri (>38 derece Celsius)

Aşı iyileştikten 14 gün sonra yapılabilir.

Koronaya yakalandıysanız veya test sonucunuz pozitif çıktıysa

Aşı iyileştikten 14 gün sonra veya asemptomik enfeksiyon durumunda pozitif PCR testinden sonra yapılabilir.

Karantinadaysanız

Aşınızı karantina sürecinizden sonraya erteleyin.